

Tugtupitsi nunatsinni pinneraasiassatut pisortatigoortumik nunatta ujaraatut toqqarneqarnissaanik kiisalu pilersaarummik aammalu avammut niuernermi ussasaarusiornissamut periusissiamik UPA 2020-imut saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Inuit Kalaallit Nunaanni najugaqavissut ujaqqanik pinneraasiassanik suliaqarnerminni aningaasaqarnerisa siuarsarneqarnissaat matumani suliniuteqarnermi siunertarineqarpoq.
(Inatsisartunut ilaasortaq Múte Bourup Egede, Inuit Ataqtigiit)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:
Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Múte Bourup Egede, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut

1. Siunnersuutit imarisaat siunertaallu

Tugtupitsip pinneraasiassatut pisortatigoortumik nunatta ujaraatut toqqarneqarnissaanut pilersaarusiornissaq taamatullu tuniniaanermik siursaataasumik avammut niuerutiginninnermut periusissiornissaq siunnersuummik siunertaavoq.

2. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi avammut tuniniaanermik siursaattit nittarsaassinermillu suliniutitut nunatta pisortatigoortumik ujarassanik toqqaanissamik isumassarsiaq Kalaallit Nunaannik saqqumilaarsitseqataalersussaq tungaviatigut taperserneqarpoq. Taamaattorli periarfissat allat suli misissorneqannginneranni nalilersorneqannginnerannilu tugtupitsip nunatta pisortatigoortumik ujaraatut toqqarneqarnera pillugu isumaqatigiittoqanngilaq. Tassunga atatillugu erseqqissaatigineqarpoq allanik pinneraasiassanik tugtupitsiunngitsunik ujaqaartoq nunap pisortatigoortumik pinneraasiassatut ujaraatut toqqarneqarsinnaalluartunik. Naalakkersuisunit tikkuarneqarput toqqagassaqqissut

assigiinngitsut erseqqinnerusumik qimerloorneqartariaqartut, minnerpaamillu qanoq annertutigisumik atorluarneqarsinnaasunngorlugit pigineqarneri misissorneqarluni, pisisartullu ujaqqanik pinnerasaasiassanik sorlernik ujartuinerat misissuiffigineqartariaqartoq, kiisalu ujarak pinnerasaasiassaq sorleq Kalaallit Nunaannik pitsaanerpaamik saqqumilaartisisuusinnaanersoq misissorneqartariaqartoq.

3. Ataatsimiititaliap sularinninnera

Inuussutissarsiordermut aatsitassanullu Ataatsimiititaliap maluginiarpa Nunap pisortatigut ujaraqarnissaanik isumassarsiaq takorluuinerlu namminerminik tunngaviatigut taperserneqartoq. Ataatsimiititaliattaq tamanna sioqqullugu ujaqqanik pinersaasianik inuussutissarsiuteqartut, assersuutigalugu uppersaasiisarnermik aaqqissuussinikkut nittarsaassinikkut suliniutigineqarsinnaasut nutaat pillugit isumaliusersuutaat maluginiarsimavai (UPA2019/46). Nunap pisortatigoortumik ujaraanik toqqaaneq uppersaasiisarnermik aaqqissuussinermut naleqqiullugu allaffissornermik allaffissornikkullu pisarissersuutinik ingerlaavartunik nassataqannginnerusussatut nalilerneqarpoq, siumullu isigisumik nittarsaassinikkut periarfissiissutit inuussutissarsiortunit ujarorneqartut ilaat amerlasuut nassatarissagai ilimanaatilerujussuulluni. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq siunnersuummik matuminnga siunertarineqartoq ujaqqanik pinnerasaasianik inuussutissarsiuteqarnerup siunissami ineriartornissamut periarfissai eqqarsaatigalugit attuumassuteqartoq.

Ataatsimiititaliaq suliame matumani aamma maluginiaaqquisariaqarpoq, tassa nunap pisortatigoortumik ujaraanik toqqaaneq toqqagaasoqarneranik toqqagaasoqannginneranillu nassataqartussaammat. Toqqaaneq ukiumiit ukiumut allanngortinneqarsinnaassanngilaq – allanngortinneqarsinnaasariaqassanani. Taamaammat ujaqqap pinnerasaasiassap sorliup toqqarneqarnera suusupagineqartussaannngilaq. Toqqaaneq sumiiffimmut neriuutigineqarsinnaasutullu nunamut tamarmut sunniuteqartussaavoq. Taamaammallu toqqaanerusariaqarpoq Kalaallit Nunaannut annerpaamik nalittorsaataasussa sapinngisamillu amerlasuunut sapinngisamik ukiumi amerlanerpaani iluaqusiisussa.

Taamaammat nunatsinni ujaqqat pinnerasaasiassat qanoq siaruaasimatiginerannik, naleqartiginerannik tuniniarneranillu ilisimasaqarnerpaat peqataatillugit siunnersortigallugillu aalajangiussinerusariaqarpoq. Tamatumani ujaqqat pinnerasaasiassat toqqagassaqqissut assigiinngitsut qassiunerat kisimi apeqqutaanngilaq. Aammattaaq pineqartut qanoq nunatsinni amerlatiginerannik, qanoq ugartugaareertiginerannik, inuit qassit taakkuninnga suliqartuunerannik il.il. ilisimasat matumani pineqarput. Taamaammat suliame matumani iliuusissatut siullertut pingaarnerpaavoq nunatta ujaraanik toqqaaniarnerup ingerlaqqinnissaanut periusissiamik ilusilersuisoqarnissaa.

Ataatsimiititaliap maluginiarpa Naalakkersuisut ujaqqanik pinneraasiassanik inuussutissarsiortunik peqataatitsinernik oqaloqatiginninnernillu ingerlatsinissamut piareersaasarnernik misilittagaqareersut, tamanna ilaatigut *“Ujaqqat nunatsinneersut pinneraasiat ujaqqallu nunatsinneersut qiperukkat pillugit uppernarsaammik allagartaliisarneq pillugu nalunaarusiap”* suliarineqarsimanerani takuneqarsinnaavoq. Siusinnerusukkut oqaatigineqareersutut ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu nunap pisortatigoortumik ujaraanik siunissami toqqaasoqarsinnaanera nalinginnaasumik tunngaviatigut tapersernejarpog. Oqallisiginninnerit tunngavigalugit paasinarsisorinarpoq nunap pisortatigoortumik ujaraanik toqqannginnerani teknikimut aningaasaqarnermullu tunngasortaasa isumaliutigeqqaarnissaat pitsaasuussasoq tamanit isumaqataaffigineqartoq. Ataatsimiititaliap isumaa malillugu qanoq iliorluni inuiaqatigiinnik siamasissumik tunngaveqarluni aalajangiinerup qulakkeerneqarnissaata isumaliutigineqarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamanna assersuutigalugu kulturikkut periuseqarnikkullu taamak pingaaruteqartigisumik aalajangiisoqannginnerani innuttaasut annikitsumillu aatsitassarsiortnermut akuersissummik peqartut oqaloqatigiinnernut peqataatinneqarnerisigut pisinnaavoq.

3.1 Ataatsimiititaliamit allannguutissatut siunnersuut

Siullermeerinninnermi kingornalu ataatsimiititaliami oqaluuserinninnerit tunngavigalugit ataatsimiititaliap isumaqarpoq najukkani ataasiakkaani immikkut ujaraqarsinnaasoq najukkani taakkunani nalittorsarneqartussatut nittarsaanegartussatullu kissaatigineqartunik, tamatumalu kinguneranik ujaqqap pinneraasiassap ataasiinnaanngitsup arlallilli “nunap pisortatigut ujaraatut” toqqarneqarsinnaanerat naapertuussinnaalluni. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq annikitsumik paaanissamut akuersissutillit innuttaasullu susasaqartut Naalakkersuisunit akuutinneqassasut. Taamaattumillu allannguutissatut siunnersuut una ataatsimiititaliamit saqqummiunneqarpoq:

Nunap pisortatigoortumik ujaraanik ataatsimik arlalinnilluunniit toqqaanissamut pilersaarummik UPA 2020-imut saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Ujaqqat pineqartut tuniniarneqarnerisa avammullu niuerutigineqarnerisa siuarsarneqarnissaat siunertaralugu iliuuserineqarsinnaasut pilersaarummut ilanngunneqassapput. Inuit Kalaallit Nunaanni najugaqavissut ujaqqanik pinneraasiassanik suliaqarnerminni aningaasaqarnerisa siuarsarneqarnissaat matumani suliniuteqarnermi siunertarineqarpoq.

4. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai

Siunnersuuteqartup aalajangiiffigisassatut siunnersuummini siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai allaaserai. Ataatsimiititaliaq tamatumunnga oqaaseqarnissaminut tunngavissaqanngilaq.

5. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup ataatsimiititaliap **allannguutissatut siunnersuutaata akuersissutigineqarnissaa** inassutigaa

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Henrik Fleischer
Siulittaasoq

Hermann Berthelsen

Múte B. Egede
Siulittaasup tullia

Aqqalu Jerimiassen

Randi V. Evaldsen

Peter Olsen

Tillie Martinussen